

Základní škola a Mateřská škola Bělá pod Pradědem, příspěvková organizace
tel.: 584 412 084 e-mail: reditel@zsadolfovice.cz Adolfovice 170
web: zsadolfovice.edupage.org IČ: 75029456 790 01 Jeseník
ID schránky: dmpmbd7

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY školní rok 2022/2023

**Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí
a mládeže
(dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)**

Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole

Dobrá výchova dětí je i programem prevence jednotlivých zdraví poškozujících a život znehodnocujících závislostí a jevů

**Vypracovala Mgr. Vlasta Ťulpíková, školní metodička prevence
Schválila PaedDr. Irena Rudolfová, ředitelka školy**

Obsah:

1.	
Úvod.....	3
.....3	
2. Základní údaje o škole a kontakty.....	3
3. Analýza současné situace	4
4. Školní preventivní tým.....	4
5. Strategie prevence.....	5
6. Zásady, formy a realizace PPŠ	8
7. Znalostní kompetence žáků.....	10
8. Realizace PPŠ v jednotlivých třídách	13
9. Prevence školní neúspěšnosti	17
10. Osobnostní a sociální rozvoj a výcvik	18
11. Spolupráce s odbornými pracovišti.....	18
12. Vyhodnocení PPŠ.....	19
13. Přílohy	19

1. ÚVOD

Preventivní program vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a metodických pokynů k prevenci rizikového chování, které zahrnují konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, homofobie, antisemitismus, poruchy příjmu potravy, syndrom CAN a vandalismus.

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>

Cílem preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Ředitelka školy	PaedDr. Irena Rudolfová
Telefon	584412084
E-mail	reditel@zsadolfovice.cz
Školní metodička prevence	Mgr. Vlasta Ťulpíková
e-mail	vlasta.tulpikova@zsadolfovice.cz
Telefon	725640929
Specializační studium	Ano
Výchovná poradkyně	Mgr. Radka Palzerová
e-mail	Radka.palzerová@zsadolfovice.cz
Telefon:	584412084

Základní škola a Mateřská škola Bělá pod Pradědem, příspěvková organizace

tel.: 584 412 084

e-mail: reditel@zsadolfovice.cz

Adolfovice 170

web: zsadolfovice.edupage.org

IČ: 75029456

790 01 Jeseník

ID schránky: dmpmbd7

	Počet tříd	Počet žáků	Celkový počet pedagogických pracovníků
ZŠ I. Stupeň	5		41
ZŠ II. stupeň	4		
Celkem	9	166 (+6)	

3. ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE

Naše škola je škola venkovská. Ve školním roce 2022/2023 školu navštěvuje 166 (+6) žáků rozdělených do 9 tříd a 9 ročníků 1. a 2. stupně. Na škole působí celkem 41 pedagogických pracovníků.

Vyučujeme podle Školního vzdělávacího programu „**Učit se znát, učit se, jak na to, učit se, žít spolu**“.

Škola je vybavena počítačovou, jazykovou, estetickou a přírodovědnou učebnou, tělocvičnou, školní cvičnou kuchyňkou, čítárnou, školní jídelnou.

Na škole pracuje **Žákovský parlament**, do něhož byli zvoleni zástupci třídních kolektivů od 4. ročníku.

Žáci mohou navštěvovat zájmové útvary přímo ve škole.

Riziková místa: WC, prostor šaten, okolí školy, části obce, kde se děti scházejí (zastávky, hřiště, park, bunkry, skate park).

4. ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ TÝM

Mgr. Vlasta Ťulpíková – metodik prevence (specializační studium)

Mgr. Radka Palzerová – výchovný poradce

PaedDr. Irena Rudolfová – ředitelka školy

Spolupracují:

Mgr. Kateřina Kadláčová – zástupkyně ŘŠ a dále jednotliví třídní učitelé.

Mgr. Helmut Blay – školní psycholog

5. STRATEGIE PREVENCE

S nástupem do základní školy si děti velmi záhy začínají ve třídě vytvářet svou vlastní „subkulturu“, na níž jsou učitelé někdy více a někdy méně napojeni. V některých případech mohou být tyto podskupiny zárodkem asociálních part, a to už i u dětí na prvním stupni ZŠ.

Při systému výuky, kdy převládá tzv. frontální vyučování a učitel pouze předává poznatky dětem, se vyučování aktivně účastní jen malá část žáků. Větší část se účastní málo nebo vůbec. Je zřejmé, že nezapojení žáků do výuky dnes závisí na tom, zda žáci vůbec chtějí být zapojeni. Často vynaloží větší úsilí do vymyšlení reakcí, aby zapojení nebyli. Takže se nejedná jen o frontální vyučování. Ukazuje se, že mezi **neparticipujícími žáky jsou ti, kteří mají vyšší pravděpodobnost sociálního selhání a osvojení si sociálně negativního chování.**

Závažným rizikem ve školách je stres a nuda. I tyto rizikové faktory mohou dovést děti až k závislosti na droze (bez ohledu na to, že je někdo o rizicích drogové závislosti poučí), ke vzniku násilí, šikany a dalších společensky negativních jevů, i přes prováděné a mnohdy nákladné a rozsáhlé preventivní programy.

Škola, kde děti soutěží v reprodukci znalostí, jsou vedeny pouze ke kázní, ale tím současně i k nesamostatnosti, kde není rozvíjena tvořivost dětí a prosociální dovednosti představuje **výrazně rizikové prostředí** pro iniciaci nebo rozvoj společensky nežádoucích jevů. Hierarchicko - autoritativní model nebere na vědomí skupinovou dynamiku a podporuje negativní procesy ve skupinách. Mezi důsledky tohoto stylu patří v mnoha případech i současná epidemie šikanování ve školách.

Preventivní výchovně vzdělávací působení je **neoddělitelnou součástí výuky a života základních škol a školských zařízení.**

Není dostatečně účinné preventivní aktivity realizovat **pouze jako volnočasové aktivity.** Z celkového počtu 82 žáků na 1. stupni nenavštěvují kroužky 3 žáci, z počtu 90 žáků na 2. stupni se jedná o 20 žáků. Na naší škole je prevence rizikového chování v zájmových útvarech realizována efektivně.

V tomto školním roce nabízíme zájmové útvary:

- Chovatelský a pěstitelský kroužek
- Basketbal
- Keramika
- Kondiční kroužek
- Turistický kroužek
- Přírodovědné vzdělávání
- Paličkování ŠD
- Sportovní hry
- Příprava na přijímací zkoušky ČJ, M
- Školní časopis
- Vystřihovánky
- Minibasketbal
- Čtenářský kroužek
- Florbal – děvčata
- Florbal – kluci 2. stupeň
- IKAP – dílny
- Zpěv - Běláčci 2. – 5. ročník
- Deskové a logické hry
- Mladí hasiči
- Kroužek šití
- Pohybové, relaxační a protahovací aktivity
- Psaní všemi deseti
- Logopedické docvičování
- Školní parlament
- Kroužek vaření
- Hrajeme si s angličtinou
- Doučování - český jazyk a matematika 4. ročník

V letošním školním roce není zapojeno do zájmových útvarů 14 % našich žáků.

Každodenní život naší školy umožňuje dětem osvojit si kompetence zdravého životního stylu, které jsou nejučinnějším preventivním nástrojem.

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- ④ zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- ④ posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- ④ vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- ④ formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojují, korespondují s věkem a navazují na předchozí zkušenosti.

6. ZÁSADY, FORMY A REALIZACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

K osvojení preventivních ochranných kompetencí je třeba zapracovat konkrétní témata prevence do vzdělávacího procesu, ale zejména pak dbát na osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálních dovednostech.

V oblasti znalostní se jako optimální jeví **využití podnětů otevřené výuky**, která je zároveň využitelná i k aktivnímu sociálnímu učení. Projektová výuka, kdy je vytvářen na úrovni třídy určitý projekt, podle

kterého se dále pracuje. Integrované tematické vyučování ve smysluplných celcích za aktivní účasti žáků (výuka v tematických celcích, blocích nebo etapách). Kooperativní vyučování s co největší participací dětí, při využití kritického myšlení, samostatné učební práce žáků a svobodné tvůrčí práce dětí. Dětem umožní přímou zkušenost, komunikaci a spolupráci. Uvedené přístupy jsou učením prožitkem, které je důležité v každém věku (a zejména na prvním stupni v základní škole).

Kompetence sociální jsou interdisciplinárním tématem. Předpokládají funkční využití poznatků a vědomostí obsažených v jednotlivých vzdělávacích oblastech a různých školních aktivitách, stejně jako využívání zkušeností žáků ze života v rodině a společnosti. Osvojení sociálních kompetencí vyžaduje využití interaktivních metod.

Na prvním stupni základní školy lze rozvíjet schopnost diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím komunitního kruhu.

Na druhém stupni základní školy lze využít simulačních her (jak bych se „já“ choval ve fiktivních situacích), relaxačních technik, brainstorming, diskuse, projekty, hraní rolí (hraní jiných rolí, než jsem „já“), empatie, kreslení, nácviku verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

Školní práce musí být postavena na dvou základních principech. Na respektu k potřebám jednotlivce (žáka stejně jako učitele) a na komunikaci a spolupráci uvnitř školy všech se všemi a mezi sebou (učitelů, žáků, rodičů) i vně školy (školy s obcí a dalšími partnery). Škola tak přestává být tradiční hierarchickou institucí, je akcentována nejen svoboda, ale i odpovědnost a zachování pravidel, spravedlnost, spoluúčast a spolupráce.

Zpracování konkrétních témat prevence do vzdělávacího procesu

Práce s jednotlivými tématy sociálně patologických jevů patří do kurikula výchovy ke zdravému způsobu života na školách a ve školských zařízeních.

Zkušený pedagog dokáže konkrétní témata prevence uplatnit v jakémkoliv předmětu. Lze ji zařadit do různých částí osnov a učebních plánů. Klíčové vyučovací oblasti jsou

- Ⓜ oblast zdravého životního stylu – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity
- Ⓜ oblast společenskovední – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- Ⓜ oblast přírodovědná – biologie člověka, fyziologie, chemie
- Ⓜ oblast rodinné a občanské výchovy
- Ⓜ oblast sociálně právní – právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte apod.
- Ⓜ bezpečnost na internetu - s tímto tématem pracuje třídní učitel a učitel předmětu Ikt, využijeme materiály a podporu www.bezpecne-online.cz

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

- Výchova ke zdraví - Rodinná výchova
- Výchova k občanství
- Přírodověda, biologie
- Přírodověda, vlastivěda
- Český jazyk
- Prvouka
- Výtvarná výchova a výtvarné soutěže
- Tělesná výchova
- Chemie
- Osobnostní a sociální výchova
- Provoz domácnosti

7. ZNALOSTNÍ KOMPETENCE ŽÁKŮ

1. – 3. ročník

- Ⓜ žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- Ⓜ znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- Ⓜ znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- Ⓜ mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- Ⓜ mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

3. – 5. ročník

- Ⓜ žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- Ⓜ znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- Ⓜ podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- Ⓜ znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- Ⓜ umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- Ⓜ umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- Ⓜ umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- Ⓜ ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- Ⓜ mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrahování aj.), je protiprávní

Ⓢ znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- Ⓢ žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- Ⓢ respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- Ⓢ znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- Ⓢ znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- Ⓢ umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- Ⓢ znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- Ⓢ znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- Ⓢ uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- Ⓢ umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- Ⓢ umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- Ⓢ umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- Ⓢ ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- Ⓢ znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny

- Ⓜ ví, že zneužívání dítěte je trestné
- Ⓜ umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- Ⓜ ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- Ⓜ bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- Ⓜ dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- Ⓜ odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

8. REALIZACE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU V JEDNOTLIVÝCH TŘÍDÁCH

Na základě zkušenosti z minulého školního roku zpracoval každý třídní učitel problematiku prevence na konkrétní třídu:

1. třída – zpracovala Miroslava Pražáková

- Tvoření kolektivu, vztahy mezi žáky
- Začlenění dvou děvčat z Ukrajiny do třídy
- Řešení vzájemných konfliktů - zařazeno do OSV
- Dodržování hygieny
- Třídění odpadů - prvouka
- Připravenost na výuku
- Dodržování školního řádu - předcházení úrazům

2. třída - zpracovala Eva Kučáková

V průběhu roku budeme nadále pracovat na mezilidských vztazích – tolerance k odlišnostem:

- barva pleti,
- odlišný mateřský jazyk,
- logopedické vady

a dále se budeme společně snažit respektovat pravidla třídy, která jsme si společně stanovili na začátku školního roku.

Zaměříme se na prevenci nepřiměřené reakce mezi spolužáky.

3. třída - zpracovala Radka Palzerová

Zaměříme se na:

- vztahy ve třídě
- spolupráci
- komunikaci
- toleranci
- ohleduplnost.

4. třída - zpracovala Anděla Wolfová

Se 4. třídou se budeme snažit udržovat dobré vzájemné vztahy, zapojovat se do mimoškolních akcí, každé čtvrtletí společně podniknout výlet nebo zajít do kina. Maximálně spolupracovat s rodiči při vytváření pozitivního klimatu ve třídě. Každý týden také budeme mít projektové vyučování v rámci osobnostní a sociální výchovy, která není ve 4.ročníku jako samostatný předmět.

5. třída - zpracovala Karolína Odrášková

Tento školní rok budeme především upevňovat třídní vztahy a zaměříme se na prevenci proti šikaně, v návaznosti na začátek školního roku, kdy jsme vyšetřovali problémové chování mezi některými žáky ze 4. a 5. třídy. Hlavním cíle bude, aby si žáci uvědomovali důsledky svého chování a

respektovali nejen jeden druhého, ale i pravidla třídy a školní řád. Dále se budeme snažit vést žáky k všestrannému rozvoji a k postupné přípravě na přestup na druhý stupeň, který nás příští rok čeká. Pozornost také budeme věnovat žákům s podpurným opatřením, kterým při výuce bude pomáhat nová paní asistentka Alena Neugebauerová. Ve třídě bude probíhat pravidelná diagnostika a v případě zjištění rizikových jevů budeme tyto jevy sledovat a spolupracovat s metodikem prevence či výchovným poradcem a také se školním psychologem.

6. třída – zpracovala Bohdana Neugebauerová

Přechod na II. stupeň ZŠ přinese řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací, zejména zvýšené nároky na objem a strukturu učiva, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, nulté hodiny. Třídní kolektiv se rozšíří o nového žáka Petra Staufčíka, čímž se zvyšuje poměr chlapců k děvčatům.

K budování pozitivního třídního klima třídní učitelka využije hodin OSV a VO, v nichž budou diskutována témata ohledně vlastní spokojenosti ve třídě, konfliktů mezi žáky, soutěživost ve třídě, obtížnost učení, soudržnost třídy, pořádku ve třídě.

S dětmi se dále paní učitelka zúčastní akcí pořádaných školou (pobyt v přírodě, exkurze, výlety). Dětem bude nabídnuta dobrovolná účast na dalších akcích vedoucí ke stmelení kolektivu a formování dobrých vztahů v rámci kolektivu (kino, vycházka, spaní ve škole, bowling, návštěvy Bělé v pohybu atd.)

Třídní učitelka se zaměří na důsledné dodržování školního řádu. Dále se bude snažit děti motivovat k mimoškolním aktivitám a ke smysluplnému využití volného času.

S ostatními učiteli bude třídní učitel pozorovat a korigovat chování a prospěch žáků, provede průběžnou diagnostiku žáků a třídy.

Případné negativní projevy budou diskutovány se školním psychologem, metodikem prevence, výchovným poradcem a s rodiči.

7. třída – zpracovala Gabriela Weissová

V letošním školním roce se opět zaměříme na budování zdravého klimatu třídy. Společně budeme upevňovat zásady slušného chování a dodržovat pravidla psaná (školní řád, pravidla třídy) i nepsaná. Budeme se snažit celkově utužovat vrstevnické vztahy a posilovat vztahy mezi žáky a učiteli. Budeme se učit společné důvěře, toleranci, správné komunikaci a žáky budeme „vést“ k nelhaní. Žáci se budou učit vhodně říkat, co se jim líbí a co se jim naopak nelíbí na chování svém i ostatních. Dále se zaměříme na rozeznávání emocí u dívek a chlapců - vzájemná adekvátní reakce. Budeme se snažit o správné a efektivní řešení konfliktů. Budeme se učit práce v týmu. Dále se zaměříme na rizikové chování – kyberšikana, šikana, alkohol, kouření a jiné návykové látky. V neposlední řadě budeme dbát na zdravý životní styl.

8. třída – zpracovala Barbora Janíčková

V rámci třídy se budeme od začátku školního roku snažit budovat pozitivní školní klima a zdravé mezilidské vztahy. Do třídy nastoupila nová žákyně, zejména v hodinách OSV bude vhodné zařazovat takové aktivity, které její začlenění do kolektivu mohou podpořit. Soustavně se budeme snažit podpořit spolupráci v rámci podskupin, které ve třídě přirozeně vznikají. Prevenci zaměříme také zvládnutí vlastních emocí a přiměřených reakcí na stresové situace. Důležité budou aktivity směřující k posilování vhodného chování a zdravé mezilidské komunikace, ve vztahu nejenom s vrstevníky, ale také s dospělými.

Podstatné bude taktéž budovat uvědomělé chování, podpořené pochopením důsledků plynoucích z vlastního jednání a zvyšování míry odpovědnosti za své chování. Během celého školního roku bude pozornost věnována také podpoře dodržování pravidel obsažených ve školním řádu, pravidel vytvořených v rámci třídy, a to včetně pravidel nepsaných. Soustředíme se na zvyšování míry tolerance vůči jakékoliv jinakosti,

nejenom v rámci naší školní skupiny.

9. třída – zpracovala Vlasta Ťulpíková

V letošním roce se zaměříme především na:

- Cílevědomou přípravu k přijímacím zkouškám
- Dodržování školního řádu
- Vzájemnou toleranci
- Udržování dobrých vztahů mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli
- Trestní problematiku návykových látek

9. PREVENCE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Naše škola uplatňuje třístupňový model:

- Individuální pomoc vyučujícího přímo v běžné hodině
- Zapojení školního poradenského pracoviště
- Zapojení školského poradenského pracoviště (PPP, SPC)

Práce třídního učitele, ten ověřuje, zda je problém v jednom nebo více vyučovaných předmětech. Zda je možnou příčinou i výchovný problém. Podle závažnosti problému kontaktuje rodiče, výchovného poradce, metodika prevence a další členy školního poradenského pracoviště. Může být svolána i výchovná komise. Veškerá jednání jsou zaznamenána písemně. Tyto záznamy obsahují doporučení školy vůči rodičům a rodičů vůči škole (např. Doučování, vyšetření v PPP...)

Dále je zapojeno vedení školy v rámci své hospitační činnosti. V případě potřeby použije vhodný evaluační dotazník od rodičů - zpětná vazba.

Škola je zapojena do NÁRODNÍHO PROGRAMU DOUČOVÁNÍ.

10. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ A VÝCVIK

Osobnostní a sociální výchova je samostatný předmět, kterému se věnuje třídní učitel. Práce třídního učitele zde akcentuje formativní prvky, orientuje se na osobnost, potřeby a odlišnosti žáků. Výstupy lze realizovat několika formami a metodami, záleží na složení třídy a práci třídního učitele.

Využíváme materiály - www.odyssea.cz, www.e-bezpeci.cz

Při výskytu rizikového chování žáků postupujeme podle **Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28** s přílohami 1-22 Co dělat, když – intervence pedagoga

11. SPOLUPRÁCE S ODBORNÝMI PRACOVIŠTI

Celý tým školního poradenského pracoviště se aktivně podílí na spolupráci s Policií ČR a Odborem sociálně – právní ochrany dětí a mládeže (OSPOD). Spolupracuje také s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) a Speciálně pedagogickými centry (SPC). Současně také domlouvá spolupráci s dalšími organizacemi zabývajícími se prevencí sociálně patologických jevů a prevencí obecně (například: Darmoděj, Hasiči, apod.).

12. VYHODNOCENÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

Vyhodnocení PPŠ provádí školní metodik prevence na základě zpráv třídních učitelů.

V průběhu školního roku vstupují do života školy i další témata rizikového chování v závislosti na aktuální situaci ve škole, v obci, v ČR, ve světě ... Školní metodik předkládá ředitelce školy podklady k výroční zprávě.

13. PŘÍLOHY

PŘEHLED PLATNÝCH PŘEDPISŮ A DOKUMENTŮ V PREVENTIVNÍ OBLASTI

Strategie

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021

Zákony

č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon v platném znění) – změny 1. 1. 2015; 1. 5. 2015; 1. 9. 2015; 1. 9. 2016

č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

č. 383/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, od 1. 7. 2017

č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, od 1. 5. 2017

č. 186/2019 Sb., o hazardních hrách, od 1. 1. 2017

Vyhlášky

Novela 116/2011 vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. dle školského zákona č. 561/2004 Sb.

Novela 412/2006 vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005 Sb.

Novela 147/2011 vyhlášky 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a žáků mimořádně nadaných

č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 27/2016 Sb. vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, od 1. 9. 2017

Vyhláška č. 197/2016 Sb. vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

Metodické pokyny

21291/2010 – 28 Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školních zařízeních (+ přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování)

14423/99 – 22 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

21149/2016 Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

10194/2002 – 14 Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

25884/2003 – 24 Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

37014/2005 – 25 Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských

zařízení zřizovaných MŠMT

PREVENCE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Preventivní program - školní neúspěšnost

1. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních psychických postojů a emočních stavů k vlastnímu učení, vzdělávání, učitelům a škole obecně. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

§ 7 (3) Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, **preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti**, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Strategie reaguje také na kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání České školní inspekce pro školní rok 2022/2023:

5. Vzdělávací výsledky žáků

5.4 Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání.

Popis kritéria

Škola efektivně **vyhodnocuje úspěšnost žáků** v průběhu a ukončování jejich vzdělávání na všech úrovních řízení pedagogického procesu, umí doložit procesy a výsledky tohoto hodnocení **a dokáže zpracovat opatření, která vedou ke zkvalitňování procesu hodnocení úspěšnosti žáků**. S výsledky hodnocení cíleně pracují pedagogové i vedení školy, **jejich činnosti a opatření zkvalitňují vzdělávání žáků a snižují jejich neúspěšnost**.

2. Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole.

Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Jedná se o tyto faktory:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
- poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence,
- vysoká absence,
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu,
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče,
- rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou,
- nadměrně ochranné rodinné prostředí,
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem), ohrožení sociálně patologickými jevy,
- dítě – cizinec.

3. Žák je ohrožen školní neúspěšností, když

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly,
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření,
- jeho příprava není systematická.

4. Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie,
- poruchy chování – zvýšená absence v některém předmětu, nebo celková absence, záškoláctví,

- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

5. Přecházení školní neúspěšnosti

- klást na dítě přiměřené nároky,
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy, důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů,
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky,
- oceňovat jeho jedinečnost,
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory,
- podporovat aktivitu žáků, dát mu příležitost zažít úspěch,
- motivovat žáky, rozebírat s ním jeho úspěchy,
- vyhýbat se negativnímu srovnávání,
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka.

6. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Včasné podchycení žakových potíží jednotlivými vyučujícími, ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém, v takovém případě o neúspěšnosti informují rodiče žáka a třídního učitele.

Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem, metodikem prevence rizikového chování, školním psychologem či dalšími členy školního poradenského pracoviště. Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP, apod.).

Je uplatňován třístupňový model péče

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC).

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin, viz výše uvedené

faktory.

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo jen u některých vyučujících. Na toto téma případně zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost, zajišťuje zpětnou vazbu od rodičů žáků (evaluační dotazníky).

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- zvýšená motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpůrné pomůcky (přehledy), využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, slovní hodnocení,
- zajišťování vhodných pomůcek vzhledem k odlišným stylům učení (preference vizuálního, nebo audio vnímání),
- žáci jsou seznamováni s možnými styly učení a učí se vědomě používat styl pro něj nejvýhodnější,
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC),
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu,
- stanovení přiměřeného rozsahu učiva,
- práce zadaná pro domácí přípravu odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem,
- sestavení plánu pedagogické podpory,
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka, tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí,
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Na jednání pedagogických rad, předmětových komisí a metodických sdružení je vyhodnocována situace vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností.

Škola si v prevenci stanovuje dlouhodobé cíle

- vytváření kvalitního prostředí ve třídách a škole,
- trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,
- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů pro tuto oblast,
- je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace,
- školní poradenské zařízení vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

Podklady školy

Školní řád

Preventivní program školy

Program proti šikanování

Krizový plán školy

Zápisy z jednání při řešení přestupku